

Nr 4.

Första kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande i anledning av väckt motion angående påskyndande av den inom telegrafstyrelsen pågående utredningen rörande ändrade taxebestämmelser för telefonsamtal å landsbygden.

I en inom första kammaren väckt, till dess allmänna beredningsutskott hänvisad motion, nr 235, föreslår herr *Lundqvist m. fl.*, att riksdagen i skriftelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att Kungl. Maj:t ville giva telegrafstyrelsen sådana direktiv, att den i motionen åberopade utredningen påskyndas och snarast slutföres.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Vid 1950 års riksdag väcktes i båda kamrarna likalydande motioner, I: 71 och II: 82, angående enhetliga bestämmelser för telefonsamtal och postbefordran inom en och samma kommun. Över motionerna, som hänvisades till kamrarnas allmänna beredningsutskott, infordrades yttrande bl. a. av telegrafstyrelsen, som erinrade om att 1946 års riksdag bemyndigade Kungl. Maj:t att låta vidtaga åtgärder för förbättring av landsbygdens telefonförhållanden. Dessa åtgärder, baserade på förslag av 1944 års telefonkommitté, inneburo bl. a., att abonnenterna bereddes möjlighet att som regel utväxla samtal utan särskild periodavgift (»fritrafik») förutom inom egen kommun även med plats, där vederbörande präst, provinsialläkare, distriktsveterinär eller landsfiskal är placerad. Denna förmån av fritrafik hade till stor del genomförts, och det vore nu styrelsens avsikt att igångsätta en utredning för översyn av de föreliggande s. k. nätgruppsplanerna för automatiseringen av telefonväsendet, varvid hänsyn skulle komma att tagas bl. a. till de synpunkter och önskemål, som framförts i motionen.

Utskottet fann de av motionärerna framförda synpunkterna beaktansvärda och uttalade en förväntan att de i möjligaste mån måtte vinna beaktande vid utfärdandet av bestämmelser för telefonsamtal och postbefordran. Utskottet ansåg dock icke behövt, att riksdagen hos Kungl. Maj:t skulle begära utfärdandet av bestämda direktiv i enlighet med motionärernas förslag till telegrafstyrelsen och generalpoststyrelsen.

I enlighet med utskottets hemställan beslöt första kammaren att motionen I: 71 ej skulle till någon kammarens åtgärd föranleda. Andra kammaren avsåg likaledes den likalydande motionen II: 82.

I den föreliggande motionen framhålles att den berörda frågan är av väsentlig betydelse för de nya storkommunernas invånare, och motionärerna föreslå att riksdagen skall hemställa, att Kungl. Maj:t måtte lämna telegrafstyrelsen sådana direktiv, att den pågående utredningen inom styrelsen påskyndas och snarast slutföres.

I en interpellation i andra kammaren den 16 januari efterfrågade herr Pettersson i Norregård de åtgärder, som vidtagits eller planeras i syfte att bereda abonenterna inom de nya storkommunerna möjlighet att utväxla samtal utan periodavgift inom den egna kommunen samt dessutom med ort, där vederbörande präst, provinsialläkare, distriktsveterinär eller landsfiskal är placerad. Chefen för kommunikationsdepartementet avgav den 27 februari svar på interpellationen. I svaret framhölls att beslutet om ändrad kommunindelning och kravet på fritrafik inom storkommuner nödvändiggjort en undersökning av förutsättningarna i ekonomiskt och tekniskt hänseende att slopa vissa periodavgifter samt för byggande av erforderliga nya ledningar och kablar. Dessa undersökningar, som voro mycket omfattande, bedreves med all möjlig skyndsamhet. På vissa håll vore frågan om fria samtal inom storkommunen redan löst eller kunde lösas till den 1 januari 1952. På andra håll åter bleve det förenat med stora kostnader att genomföra fritrafik.

Kommunikationsministern yttrade bl. a.

Enär fritrafiken lämpligen bör avvecklas utan väntetider, erfordras här för en betydande utökning av antalet ledningar. Även om stolplinje finnes, uppgår kostnaden för nydragning av *en* ledning till ca 3 000 kronor för en mil. Redan nu är telefonrörelsen på landsbygden förlustbringande, och den blir det än mera genom tillkomsten av nya oräntabla anläggningar av nämnt slag. Härtill kommer, att telegrafverket får vidkännas en betydande inkomstminskning genom att periodavgifterna bortfalla.

För att inom de ekonomiska möjligheternas gränser över huvud taget kunna lösa de väsentligaste fritrafikfrågorna i samband med kommunindelningsreformen torde det i vissa fall bli nödvändigt att tills vidare inskränka fritrafiken till att avse förbindelserna med station på den plats inom storkommunen, där kommunalkontoret är beläget.

Vad beträffar frågan om införande av fria samtal med platser, där vederbörande provinsialläkare, veterinär och landsfiskal är placerad, vill jag nämna att arbete pågår med revidering av provinsialläkar-, veterinär- och landsfiskalsdistrikten just i anledning av den ändrade kommunindelningen. Härvid har förutsatts att samråd med telegrafverket skall äga rum för att även telefonsynpunkterna i möjligaste mån skola beaktas.

Utskottet är ense med motionärerna om angelägenheten av att de nya storkommunernas invånare beredas möjlighet till fria telefonsamtal med olika myndigheter och institutioner inom kommunen. Det har för utskottet uppgivits att exempel kunna anföras på att telefonsamtal inom område för blivande storkommun, som förut varit kostnadsfria, nu blivit avgifts-

belagda. Förändringar i sådan riktning stå enligt utskottets mening i strid med tankegången i riksdagens beslut om den nya kommunindelningen.

Det hade varit värdefullt om nya telefontaxebestämmelser med hänsynstagande till den nya kommunindelningen hade kunnat träda i kraft samtidigt med denna indelning. De härför nödvändiga undersökningarna och förberedelserna ha emellertid enligt kommunikationsministerns meddelande i andra kammaren icke medhunnits. En fullt genomförd fritrafik inom storkommunerna torde även medföra en viss pressning av telegrafverkets investeringsram. Utredningen av hithörande förhållanden bedrives dock enligt kommunikationsministern med all möjlig skyndsamhet. Med hänsyn till detta så nyligen gjorda uttalande finner utskottet särskild skrivelse i enlighet med motionens yrkande icke erforderlig.

Med understrykande av vikten av att de nya telefontaxebestämmelserna så fort som möjligt utarbetas och genomföras under beaktande av allmänhetens berättigade krav får utskottet hemställa,

att motion nr 235 ej måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 mars 1951.

På utskottets vägnar:

BERNHARD NÄSGÅRD.

Närvarande: herrar Näsgård, Birger Andersson*, Ernst Hjalmar Nilsson, Lundqvist, Osvald*, Einar Eriksson, Lars Andersson*, Hesselbom*, Arrhén, Göransson* och Nyström.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
